

Egy angol hajóépítő; I. (Nagy) Páter udvarában

Hozzájadt: kaloz
2005. február 24. Csütörtök 20:11

I. (Nagy) Páter, az orosz hadiflotta Szentpétervár alapítójának igen nagy sőlyt fektetett az orosz hajóépítő megteremtésére és fellendítésére. E célból az akkori legnevesebb hajóépítő nemzetek szakembereit hívta udvarába, hogy eltanulhassák tőlük mesterségüket. Az egyik ilyen angol hajóépítő mesterről, Joseph Noy-ról, aki közel 40 évet töltött Oroszországban megbecsült szakemberként, szól a www.1rss.com honlapon található cikk alábbi fordítása.

East Cowes-ből Szentpétervárra (avagy az angol hajóépítő mester, Joseph Noy által négy Nagy Páter által szolgáltatóban) 1753-ban London Deptford temetőjében sáremelket állítottak Joseph Noy-nak. A sáremelk felirata: „Nagy Páter által hajóépítő mestere”. Mi másdonthathatott, hogy az addig senki által nem ismert hajóépítő legfontosabb helyet foglalta el azon korabeli mesterek között, akik lettek a maguk névjegyét Nagy Páter hárs Balföldjének látogatásában? Joseph Noy (Angliában a nevének kiejtése Neij vagy Noj) minden valóságos szeri angliai Hampshire-ben született. Valószínűleg a portsmouth-i Királyi Haditengerészeti Flotta dokkjában tanult, ahonnan 1692-ben távozott. 1695-ben szerződést kötött a Haditengerészeti Flotta Minisztériummal, és hadihajó építőként kezdte tevékenységét a Poolside-on. Alapítója saját hajóépítő műhelyét East Cowes-ben, a White-szigeten, Anglia déli tengerpartján, nem messze Portsmouth-tól. Cowes látványos tengerpartján a Tomkins festménye a XVII. században. A Poolside-on építőmesterek befejezése után 1696-ban a haditengerészeti szerződést kötött vele a negyedik osztályú Jersey-on megépítőmestere. Ennek a hajónak a megépítése kapcsán egy sor problémája keletkezik. Néhány munkáját erőszakkal besorozzák a Cowes-ben állomásozó hadi- és kereskedelmi hajókra. Ezen kívül a faanyagot, ami a hajó építéséhez szükséges, kisebb partmenti hajókkal szállítják (angolul éhoy) a Sussex grófságban Erandel-ből és Shoreham-ből. Ezen hajók legénységét, ami kapitányból, matrózból és hajósokból állt, nem csak erőszakkal besorozták tengeri szolgálatra, hanem a La-Manche csatornában körkörös kalózkodásba is bevonták. Így másdon 1698-ra Noy páncélgyári nehézségekkel küzdött, és egy hűtlen Nagy Páter Londonba érkezése előtt elhagyja East Cowes-t, és Londonba utazik. Valószínűleg egybeesés, vagy tudott a célterveiről, aki hajóépítőket toborozna a saját szolgálatára, nem ismeretes. Ismert az, hogy elhagyva Cowes-t, tartózkodásba maradt a saját hajóépítő műhelyével szemben, akik elhagyták a munkáját, és szüntelen Londonba utaztak Noy után, azzal az elhatározással, hogy kiverik belőle ezt a tartózkodást. Az elhatározásuk olyan erős volt, hogy a csodabizottsághoz akartak fordulni. Noy partnere, George Moore és a portsmouth-i kereskedő, Thomas Barton Cowes-ben maradtak. A szervezők a hajóépítőket, és a Jersey-on építőmestereket ham tovább folytatódott, de az csak jelentős késéssel „1698 novemberében”, majd nem később a Cowes tengerpartján. John Andrews, 1769. körülben a Londonban tartózkodó Noy megtalálta az útját Páterhez. Páter elszámolásában Noy neve természetesen meg: amikor meglehetősen magas fizetséget, 100 fontsterlinget fizetnek neki. P volt az egyetlen a hajóépítőknél, akinek a neve ezekben az elszámolásokban megjelenik, ami később arra adott okot, hogy felmerüljenek bizonyos spekulációk, miszerint Noy feltárta Páternek az angol hajóépítő titkait. 1698 júniusában Noy Arhangelszkbe hajózott, és csatlakozik az ebben az időben orosz szolgálatban lévő egyetlen más hajóépítő, John Dean-hoz. Dean az ismert angol hajóépítő mester, sir Anthony Dean fia, és állítja, hogy a kő hajóépítő a fiatalabb Dean-t és Noy-t az a lord Carmarten ajánlotta Páternek, aki a Royal Transporton jachtot tervezte, amit 1697-ben Páternek ajánlkozottak. Lord Carmarten monopóliumot kapott a hajóépítői szállításra Oroszországba magántulajdonú Páterrel, annak londoni utazása idején. Mind a kő fiatal hajóépítő munkáját Voronyezsben, ahol angol stábusban egy sorhajó építőmestert Páter rászórt. Páter már korábban meggyőződött arról, hogy az angol hajóépítői módszer felmérése a hollandot, és mindenféle tapasztalatot a rendszert. Voronyezsben a levelében Oszip Naj (Agy neveztek Oroszországban) tudását az angol rendszer céljait támogatásról: „Az angol fazon szerint építőmestert az 54 évszázad, ami Páterrel fellelkesíti, és mindig felméri a holland hajóépítőket a saját hajóépítőmesterekkel, azt az irányítást követik, hogy felhasználják tapasztalatukat, titkolt személynél tudásukat, az új szabályok szerinti tradicionális módszereket. Az angol inkább a tudományos, matematikai elvekre és a papra vetett hátervvel alapozott. Hagyatkozva a részletesen kidolgozott tervrajzra, az arra felvitt pontos mérésekre, bármelyik hajóépítő el tudott készíteni egy hátervvel ezek az utasításokat követve. Így másdon nem volt szükséges hatalmas személynél tapasztalat birtoklására, vagy a hajóépítő személynél a jelenléte. Páter számára a legfontosabb az volt, hogy az orosz hajóépítőket látnyegesen kíváncsi tudtak tanulni és dolgozni a rajzok alapján. Maga Páter is így másdon tanult, és nemcsak kíváncsi hajókat épített, de le tudta rajzolni a háterv tervpapra. Ahol a kőreklámsát az angol rendszer után illusztrálni lehet azokkal a fizetésekkel, amit kifizetett a hajóépítőknél. Akkor, amikor Noy és Kozenc (szintén angol hajóépítő) 100 rubel kifizetésért kaptak, a legjobban megfizetett holland hajóépítő, John Terpley nem kapott többet, mint a legalacsonyabban fizetett angol hajóépítő. Páter tisztelete az angol hajóépítőket iránt kifejező volt a velük való kapcsolatban is. Mindig szávesztéssel vette a idejét, egyélt ittak, és esetenként, fleg a hátervvel zrettelekor, megosztotta velük az asztalán amit senki másal. Páter ragaszkodásait a saját hajóépítőkhöz leírta a szentpétervári brit kifizetés jelentésében tisztelet, amit kinyilvánított velük szemben, mint amire kő számára-thatnak bármely más idegen országban, mivel kő a legénység embereknek számára-tanak, amiről is kő a legdrágábbak a célra, kifizetésük a birodalom legfontosabb emberei; részt vesznek a szórakozásában, az ünnepnapokon a személynél asztalánál, amíg a birodalom más legfontosabb emberei állni és várnak kőnél; ráviden, a cél semmit nem mulaszt el, hogy

válemánye Noy-ról világhíressé vált 1725-ben, a temetési szertartáson. Noy-t annyira magasra tartották, hogy a kiemelt helyet biztosították számára a temetési szertartáson, ahol az egyik kulcsfigura volt Péter koporsója mellett. Noy tartotta a baldachin egyik zsinórját, miközben a többiek megőrintették a koporsó drapériáját. Mindannyian Katalint és Mensikovot kímélték. Minden valóság szerint, Oroszországban tartózkodva Noy nem volt feltűnő életformájú, a saját hajóépítő dolgaival foglalkozott, és soha nem vesztette el Nagy Péter bizalmát, amit nem lehet elmondani mások számára. Ennek ellenére, egyszer, nem szándékosan, Noy vitába szállt. Péter halála után belevonták egy vitába arról, ki fogja befejezni az építést. Péter hajó, amit Nagy Péter 1723-ban kezdett építtetni, később az volt, hogy orosz mesterek, vagy Noy és Braun fogják-e befejezni ezt a presztízshajót. Ugyancsak vitába szállt Noy a norvég származású holland admirálissal Krues-szel is. Nem fogadta el annak rendelkezését, ugyanakkor Péter személyesen megrendszabályozta ezt a vitát. Noy Oroszországban maradt legalább az 1730-as évek végéig, amikor Katalin királyné kinevezte hajóépítőként 40 évig tartó éhösszűrt és hű szolgálatért, és évi 500 adományozott neki. Ekkor Noy 68 éves volt, és már nem tudott a későbbi megdöbbenést okozni hajóépítőként a betegség miatt. Katalinhoz fordult engedélyért, hogy visszatérhessen Angliába, és ezt az engedélyt meg is kapta. Utasította őt Depthford-ban tartózkodásra, ahol elkövetett találatok miatt munkaadójával "Nagy Péterrel. Joseph Noy 1753-ban meg, és Depthfordban, a Szent Miklós temetőben lett eltemetve. Noy az első angol hajóépítő volt, akit Nagy Péter felfogadott, és Oroszországban negyven évig dolgozott. Munkájának sok évét annak az embernek a társaságában töltötte, aki időnként rendkívül goromba és hatalmas volt, időnként találatok lehetett vele a hajóépítő-ként halálisan rászegen, félredobva minden ceremóniáját, rangot és inbecséülést. Noy mesterként és oktatóként tanácsadójává és barátjává vált Nagy Péternek. Kozenc és Braun mellett nagy tiszteletnek örvendett, mint az egyik legfontosabb korszaki hajóépítő. A történetírók helyes következtetésekre jutottak, hogy az építő volt a haditengerészeti erők létrehozásában. Ős ha arról beszélnék, hogy Nagy Péter alapította meg az orosz hajóipart, és fektette le az alapjait a korszerű orosz haditengerészeti erőknek, ez részben e kiemelkedő hajóépítő-csillag tengeri elrelátásának, energikus hajóépítő tevékenységének eredménye. Ős nem kevésbé az angol hajóépítő mestereknek, amilyen Joseph Noy is volt, és az angolok által épített angol tengeri hajókknak köszönhetően, hogy most Péter ilyen reputációval rendelkezik a történetírók szemében. A Rob Martin és Ken Kozenc bármilyen információ Noy-ról vagy Richard Kozenc-ről, kérem, írjon orosz archívumokból, hájjal megköszönök. Kérlek, küldd az értesítést a következő címre: rob.martin1@btinternet.com Orosz fordította: Kurusa Sándor